

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 23 din 17.01.2024

Dosar nr.: 109/2022

Petiția nr.: 1052/10.02.2022

Petent:

Reclamat: Engie România SA

Obiect: Petenta reclamă discriminarea persoanelor care locuiesc cu chirie prin neincluderea acestora în schema de compensare pentru energie electrică și gaze în conformitate cu prevederile OUG 118/2021.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1.

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părții reclamate

2. Engie România SA cu sediul în București, Bd. Mărășești, nr. 4-6, sector 4.

II. Citarea părților

3. În temeiul art. 20, alin. 4 din *O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare*, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), s-a îndeplinit procedura de citare.

4. În sensul celor mai sus arătate, a fost emise adresele cu nr. 1052/14.04.2022 prin care a fost citată petenta, și nr. 2757/14.04.2022 prin care a fost citată partea reclamată.

5. Părțile au fost citate pentru data de 30.05.2022 la sediul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (în continuare CNCD).

6. La termenul stabilit prin citație, părțile au fost absente, și nu au formulat apărări.

7. Procedură legal îndeplinită.

III. Susținerile părților conform obiectului dosarului

Susținerile petentului

8. Prin petiția nr. 1052/10.02.2022 petenta precizează că este studentă și locuiește cu chirie împreună cu o prietenă, într-un apartament din București.

9. Prin memoriul formulat, aceasta arată că față de statutul de chiriaș pe care îl deține, nu poate beneficia de compensațiile acordate prin OUG nr. 118/2021 privind stabilirea unei scheme de compensare pentru consumul de energie electrică și gaze naturale pentru sezonul rece 2021-2022.

10. În contextul celor expuse, petenta apreciază că s-a săvârșit o discriminare,

întrucât și persoanele care locuiesc cu chirie ar trebui să beneficieze de schema de compensare, cu atât mai mult cu cât acestea se află într-o situație defavorizată față de persoanele care au în proprietate un imobil.

11. În susținerea petiției, petenta a depus înscrisuri constând în Contractul de cazare condiții speciale încheiat la 25.08.2021 și copia facturii de gaze.

Sușținerile părții reclamate

12. Partea reclamată, fiind legal citată, nu a formulat apărări.

IV. Motivele de fapt și de drept

13. Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

Constituția României

Art. 1 alin. (3) - Statul român

„(3) România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.”

Art. 4. alin. (2) - Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni

„(2) România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.”

Art. 16 - Egalitatea în drepturi

„(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.”

O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

Art. 2 (1) *„În prezenta ordonanță, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex sau orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată sau orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea sau înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”*

OUG 118/2021

Art. 1. - (1) Pentru perioada 1 noiembrie 2021-31 martie 2022 se stabilește o schemă de sprijin pentru plata facturilor aferente consumului de energie electrică și gaze naturale pentru următoarele categorii de clienți finali:

- a) clienți, astfel cum sunt definiți la art. 3 pct. 15 și art. 100 pct. 23 din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, denumiți în continuare clienți casnici;

Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012

Art. 3 pct 15 –, „În înțelesul prezentului titlu, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații: client casnic - clientul care cumpără energie electrică pentru propriul consum casnic, excluzând consumul pentru activități comerciale sau profesionale”.

Art.100 pc.23 – „În sensul prezentului titlu, următorii termeni și expresii se definesc după cum urmează: client casnic - clientul care cumpără gaze naturale pentru consumul casnic propriu”.

Decizia Curții Constituționale nr. 997/2008 care enunță următoarele:

„Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, în esență, critica autorului excepției pune în discuție constituționalitatea atribuțiilor jurisdicționale ale Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, care, potrivit art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, poate să dispună «înlăturarea consecințelor faptelor discriminatorii și restabilirea situației anterioare discriminării», în măsura în care situațiile discriminatorii izvorăsc din conținutul unor acte normative.

Față de acestea, Curtea apreciază că o corectă analiză a textului de lege criticat impune interpretarea acestuia în ansamblul reglementării din care face parte, mai precis al Secțiunii VI din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, care reglementează rolul, atribuțiile și organizarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

Astfel, Curtea observă că potrivit dispozițiilor art. 16 din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării îndeplinește rolul de «garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării», iar potrivit dispozițiilor art.18 din același act normativ, «este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul său de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.» Mai departe, art.19 alin.(1) lit.c), precum și art. 20, în ansamblu, reglementează rolul jurisdicțional al Consiliului, care are ca finalitate, așa cum s-a arătat, «înlăturarea faptelor discriminatorii și restabilirea situației anterioare discriminării.» În sfârșit, nu trebuie omis nici faptul că art.2 alin.(3) din aceeași ordonanță prevede că sunt discriminatorii «prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane [...]».

Deși autorul excepției apreciază ca fiind un «nonsens» interpretarea dispozițiilor art. 20 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 în sensul aplicabilității lor și cu privire la situațiile discriminatorii ce izvorăsc din conținutul actelor normative, Curtea observă totuși că dispozițiile de lege mai sus enunțate au constituit în realitate temeiul mai multor hotărâri prin care Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a constatat, în cadrul activității sale jurisdicționale, caracterul discriminatoriu al unor prevederi legale. Dovadă a acestui fapt stă și introducerea, prin Ordonanța de urgență

a Guvernului nr. 75/2008, a alin. (3) la art.19 din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, prin care s-a scos din competența Consiliului soluționarea sesizărilor având ca obiect măsurile legislative în contextul stabilirii politicii de salarizare a personalului din sistemul bugetar, măsură legislativă dictată tocmai ca urmare a efectelor generate de hotărârile emise de această instituție.

În această ordine de idei, Curtea constată că, în vederea îndeplinirii rolului său de garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este chemat să vegheze, printre altele, inclusiv asupra modului în care este respectat acest principiu în conținutul actelor normative. În acest sens, acest organ poate constata existența unor prevederi de lege discriminatorii și își poate exprima opinia în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative cu principiul nediscriminării. Ceea ce aici interesează sunt efectele pe care le produc aceste opinii. Astfel, dacă s-ar admite că, pe calea controlului jurisdicțional întemeiat pe art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării poate să constate existența unor situații discriminatorii ce își au izvorul direct în conținutul unor norme legale, hotărârea Consiliului ar putea avea ca efect încetarea aplicabilității acestor dispoziții și chiar aplicarea prin analogie a unor alte texte de lege, care nu se referă la persoana sau grupul social discriminate. Într-o atare împrejurare, se pune în discuție legitimitatea acestui organ de a interfera în competențele legislativului, prin înlăturarea aplicabilității unor acte normative și instituirea aplicabilității altora, dar și în competențele Curții Constituționale, care îndeplinește rolul de legislator negativ atunci când constată lipsa de conformitate dintre prevederile unei legi sau ordonanțe și dispozițiile constituționale, sub aspectul art.16 referitor la principiul nediscriminării.

Deși în lumina dispozițiilor constituționale o asemenea interpretare nu ar putea fi acceptată, rolul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării putând fi rezumat mai degrabă la posibilitatea de a constata existența unor discriminări în conținutul unor acte normative și la formularea de recomandări sau sesizarea autorităților competente pentru a modifica respectivele texte de lege, se observă totuși, așa cum s-a reținut și mai sus, că, în practică, art. 20 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 a generat efecte neconstituționale, prin care s-a încălcat principiul separației în stat, la aceasta contribuind chiar formularea echivocă a dispozițiilor cuprinse în Secțiunea VI din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000.

Pentru aceste motive, Curtea constată că prevederile art. 20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 sunt neconstituționale în măsura în care sunt interpretate în sensul că acordă Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării competența ca, în cadrul activității sale jurisdicționale, să anuleze textul unor acte normative cu caracter discriminatoriu și chiar să substituie acest text cu dispoziții cuprinse în alte acte normative.”

Motive de fapt

14. Coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul trebuie să analizeze în

ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

15. Astfel, Colegiul director analizează în strânsă legătură în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în prima instanță, elementele art. 2 al O.G. nr.137/2000, republicată, cuprins în Capitolul I Principii și definiții al Ordonanței și subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță. În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, așa cum este definită în art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de O.G. nr. 137/2000, republicată.

16. Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Decizia nr. 828 din 16 februarie 2009 a reținut că în economia Ordonanței nr. 137/2000 dispozițiile articolului 2 care definesc formele de discriminare (n.n.), *„sunt consecutive celor din articolul 1 alin. (3), care prevăd cine este subiectul obligației de a respecta principiul egalității între cetățeni - garantat de art. 1 alin. (2) în exercitarea drepturilor constituționale ale cetățenilor: „Orice persoană juridică sau fizică are obligația să respecte principiile egalității și nediscriminării”*. Din coroborarea aceluiași texte (art. 1-2) rezultă obiectul discriminării: titularii drepturilor constituționale enumerate în special în art. 1 alin. (2), îngrădiți ori împiedicați în exercițiul lor. Așadar, în limitele atribuțiilor sale legale, CNCD este obligat să soluționeze orice plângere întemeiată pe dispozițiile art. 2 din O.G. nr. 137/2000 prin stabilirea existenței celor trei elemente susmenționate.

17. Colegiul director reține din memoriul formulat de petentă, faptul că aceasta în calitate de chiriaș nu beneficiază de schema de compensare pentru consumul de energie electrică și gaze naturale, apreciind în acest sens că se creează o discriminare între persoanele care locuiesc cu chirie și persoanele care dețin în proprietate imobile.

18. Pentru a stabili incidența O.G. 137/2000 republicată, este necesar să existe mai multe elemente cumulative din care să rezulte o potențială faptă de discriminare care ar trebui analizată.

19. Ori, în prezenta speță, Colegiul director nu poate analiza aspecte ce derivă din interpretarea unor prevederi legale privind definirea clienților finali/ clienți casnici și implicit excluderea persoanelor chiriașe din schema de compensare reglementată prin OUG 118/2021. Astfel, Colegiului director nu i se pot circumscrie sub analiză aspectele de legalitate a unor acte normative cu caracter discriminatoriu și chiar să substituie acest text cu dispoziții cuprinse în alte acte normative, competența revenind în acest sens instanțelor de judecată.

20. Față de aspectele mai sus enunțate, în raport de prevederile art. 18 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000** (*„Consiliul este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul sau de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.”*), Colegiul director a instituit ca practică formularea unor puncte de vedere în situațiile în care fapta de discriminare ar rezulta din legislație.

21. Raportat la petiția având ca obiect prevederile unei legi, Colegiul director, prezintă următorul:

PUNCT DE VEDERE

22. O.G. nr. 137/2000, la art. 2 alin.3 prevede: „Sunt discriminatorii, potrivit prezentei ordonanțe, prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin. (1), față de alte persoane, în afară cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop sunt adecvate și necesare.”.

23. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- aparent neutră
- care dezavantajează anumite persoane pe baza unui criteriu
- atingând un drept;
- fără o justificare obiectivă.

24. Prin nediferențiere judecătoria Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: „art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară” (**Marckx împotriva Belgiei**, 13 iunie 1979, §32) sau „analoagă” (**Van der Musselle împotriva Belgiei**, 23 noiembrie 1983, §46) ori „relevant similară” (**Fredin împotriva Suediei**, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind utilizată sintagma „analoagă ori relevant similară” (**Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit**, 30 iulie 1998, §75).

25. Marja de apreciere dacă situațiile sunt sau nu analoage, variază în funcție de împrejurări, obiect precum și de fondul cauzei. (**Rasmussen împotriva Danemarcei**, 28 noiembrie 1984, §40). Ea este mai largă în domeniul măsurilor generale de strategii economice sau sociale, întrucât autoritățile naționale sunt cele care cunosc mai bine decât o instanță internațională care sunt interesele publice în domeniul economic și social (**Zeman împotriva Austriei**, 29 iunie 2006, §33). În domeniile în care nu există o practică comună a statelor, marja de apreciere este la fel mai largă (**S.H. și alții împotriva Austriei**, §69).

26. Nu reprezintă o diferențiere faptul că prin OUG118/2021 se acordă o schemă de sprijin pentru plata facturilor aferente consumului de energie electrică și gaze naturale, însă problema pusă în discuție de petentă se referă la faptul că persoanele fizice care nu dețin în proprietate imobilul- locul de consum, respectiv persoanele care stau în chirie își pierd total dreptul la compensație, pentru simplul fapt că nu sunt încadrați în categoria de clienți finali, respectiv clienți casnici astfel cum sunt definiți prin Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012 , respectiv art. 3 pct. 15 - clientul care cumpără energie electrică pentru propriul consum casnic, excluzând consumul pentru activități comerciale sau profesionale; și art. 100 pct. 23 - clientul care cumpără gaze naturale pentru consumul casnic propriu, definiții cuprinse în din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare,

27. Ori, din punctul de vedere al acordării unei scheme de sprijin pentru plata facturilor aferente consumului de energie electrică și gaze naturale doar unei anumite categorii de clienți finali clienți casnici, fără a fi incluși în această categorie și acei

consumatori care stau în chirie și nu dețin în proprietate imobilul-locul de consum, aceștia din urmă aflându-se într-o situație analoagă, rezultă în acestfel, că prevederea legală analizată creează o diferențiere între persoanele fizice – clienți finali clienți casnici proprietari și cei care nu sunt proprietari – respectiv cei care ocupă imobilul-locul de consum în baza unui contract de închiriere ori comodat.

28. Măsura este aparent neutră. Totuși, poate dezavantaja anumite categorii de familii, cum ar fi cele care locuiesc în chirie și ale căror costuri nu pot fi compensate deși aceștia sunt în fapt consumatorii casnici-clienți finali ai utilităților de la locul de consum pe care-l ocupă doar în baza unui drept de folosință.

29. Criteriile enumerate de **O.G. nr. 137/2000** sunt doar ilustrative, nu exhaustive, precizând „sau oricare alt criteriu”, însă aceste criterii, conform cauzisticii CEDO, trebuie să reprezinte caracteristici personale pe baza cărora persoane sau grupuri de persoane pot fi deosebite unele de altele (**Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen împotriva Danemarcei**, 7 decembrie 1976, §56). „Art. 14 nu protejează împotriva oricărui tratament diferențiat ci doar împotriva acelor care se bazează pe o caracteristică identificabilă, obiectivă sau personală ori pe «statut», pe baza cărora o persoană sau un grup de persoane se diferențiază între ele” (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §55), menționând că noțiunea „orice altă situație” trebuie să se interpreteze cât mai larg posibil (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §56-61), cu atât mai larg cu cât dreptul atins este considerat a fi mai important (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §62).

30. Criteriul identificat prin raportare la aspectele mai sus expuse, este dat de statutul persoanei fizice, respectiv al categoriilor sociale, dat de raportul juridic prin care ocupă imobilul/locul de consum (fiind o caracteristică personală pe baza căreia persoane sau grupuri de persoane pot fi deosebite unele de altele, respectiv proprietar și chiriaș).

31. Dreptul afectat este cel de a beneficia de compensare pentru consumul de energie electrică și gaze naturale pentru sezonul rece 2021-2022, întrucât contractul de furnizare a utilităților este încheiat pe numele proprietarului și nu al chiriașului care este în fapt consumatorul final.

32. Astfel, legislația analizată este discriminatorie conform prevederilor art. 2 alin 3 din **O.G. nr. 137/2000**, întrucât creează o deosebire aparent neutră, dar care dezavantajează anumite persoane (pe criteriul statutului social dat de raportul juridic prin care ocupă locul de consum), având ca efect înlăturarea recunoașterii, folosinței și exercitării, în condiții de egalitate, a dreptului de a beneficia de compensarea, în limitele stabilite de lege, a consumului de energie electrică și gaze naturale pentru sezonul rece 2021-2022.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Aspectele semnalate de petent nu intră sub incidența O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată;
2. O copie a hotărârii se va transmite părților.

V. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BABUȘ RADU – Membru

BĂNICĂ CERASELA CLAUDIA – Membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE – Membru

GRAMA HORIA – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

MOȚA MARIA – Membru

OLTEANU CĂTĂLINA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

RAIU CĂTĂLIN VALENTIN – Membru

SĂVULESCU RADU COSMIN– Membru

Redactată și motivată: C.G.
Data redactării: 29.01.2024.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare, republicată și Legii nr. 554/2000 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.